

Ny europapolitik – udfordringer til EU-modstanden

Kommunistisk Parti

© Forlaget Arbejderen, januar 2024

ISBN: 978-87-94184-01-4

Kommunistisk Parti

kommunister.dk

Tlf. 302 003 20

Forsidefoto: European Union

Ny europapolitik – udfordringer til EU-modstanden

Indhold

Forord	4
Flertal i Folketinget sætter kurs mod flere flertalsafgørelser i EU	5
Danskere i EU-parlamentet klar til overnational EU-udenrigspolitik	9
Overstatslig EU-politik kan indføres med et pennestrøg	13
EU-kommissionen vil fjerne veto retten og have flere flertalsafgørelser i EU	16

Forord

Kræfter i EU arbejder benhårdt på en ny traktat til afløsning af Lissabon-traktaten. Senest har et flertal i EU-parlamentet i november 2023 stemt for, at der skal ske traktatændringer, og det hurtigst muligt. Parlamentet peger blandt andet på, at der skal være flertalsafgørelser på næsten alle områder. De ønsker også en forsvarsunion med en permanent udrykningsstyrke og fælles våbenindkøb.

Et folketingsflertal vedtog i midten af december 2023 en ny europapolitisk aftale, der blandt andet indeholder ønske om flertalsbeslutninger på det sikkerheds- og udenrigspolitiske område, men også når det gælder EU's energi- og miljøafgifter samt budgettet. De mener, at flertalsafgørelserne kan ske inden for den nuværende traktats rammer, og siger, "vi ser ikke aktuelt behov for traktatændringer, som indebærer en risikabel og vanskelig proces". Så selv om de ønsker at flytte mere magt til EU, så vil de for alt i verden undgå en folkeafstemning.

Den nye europapolitik skal også ses i sammenhæng med, at Danmark overtager formandskabet i EU i anden halvdel af 2025.

Kommunistisk Parti vil gerne være med til at rejse diskussionen med udgivelse af denne pjece, som indeholder artikler, som med støtte fra Europa-Nævnet er bragt i netmediet arbejderen.dk i slutningen af 2023.

Kernepunktet i både EU-parlamentets forslag og Folketingets europapolitik er således overgangen fra enstemmighed til flertalsbeslutninger på flere områder. Det er for at gøre Unionen mere slagkraftig. Altså endnu et skridt mod en egentlig politisk union.

Den politiske holdning i Danmark har hidtil været, at vi ikke går ind for flertalsbeslutninger. Men det er nu skredet. Både SF og De Radikale har gennem de seneste måneder været ude og argumentere for flertalsbeslutninger. Og udenrigsminister Lars Løkke har meldt Danmark ind i "Vennegruppe for kvalificerede flertalsafgørelser", som Tyskland og Frankrig har oprettet for at få flere overnationale udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger i EU.

Så danske EU-modstandere får rigeligt at se til de næste par år. Vi skal ud og være med til at forsvare vores nationale selvbestemmelse og forhindre, at vi får flertalsafgørelser. Vi skal være med til at forhindre, at der flyttes mere magt til EU. Uanset om det sker på den ene eller anden måde. Der bliver nok at kæmpe om. Og vi skal også sætte os ind i, hvad der tænkes i EU og det danske Folketing. Vi skal sætte os ind i, hvad EU-elitens planer er, og hvad den danske regering vil gøre for at liste dem igennem. Derfor denne pjece.

Kommunistisk Partis EU-udvalg

Flertal i Folketinget sætter kurs mod flere flertalsafgørelser i EU

EU skal lettere kunne træffe bindende beslutninger inden for udenrigspolitik og budget. Et flertal i Folketinget har givet hinanden håndslag på at afskaffe vetoretten og i stedet træffe flere beslutninger med kvalificeret flertal.

ml@arbejderen.dk

EU skal fremover kunne træffe udenrigspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal, og Danmark skal aktivt støtte EU's militære opbygning.

Såden lyder et par af hovedbudskaberne i den nye europapolitiske aftale, som Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne, SF, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet har indgået.

I dag har Danmark og de øvrige lande i EU vetoret, når der skal træffes udenrigspolitiske beslutninger om eksempelvis sanktioner og fredsforhandlinger.

Men nu vil et flertal af partierne i Folketinget afskaffe vetoretten og i stedet træffe beslutninger med såkaldt kvalificeret flertal på udenrigs-

og sikkerhedspolitikken og beslutninger om EU's budget.

Kvalificeret flertal betyder, at et flertal blandt regeringerne i 55 procent af EU's 27 lande, der repræsenterer mindst 65 procent af EU's samlede befolkning, kan vedtage forslag. Det bliver altså langt nemmere for EU's største lande at samle et kvalificeret flertal.

Folkebevægelsen mod EU kalder den nye europapolitiske aftale for "enormt bekymrende".

Mindre indflydelse

– Afskaffelse af vetoret på udenrigspolitikken betyder reelt, at resterne af Danmarks indflydelse i EU skrottes. Uden vetoret vil Danmarks holdning i udenrigspolitiske spørgsmål være ligegyldig, så længe de store lande er enige. Det er farligt blindt at

følge andre landes udenrigspolitik, som denne nye aftale lægger op til. Det burde Danmark have lært efter årtier, hvor vi alt for ukritisk har gjort det, USA har bedt os om, siger formand for Folkebevægelsen mod EU Susanna Dyre-Greenside til Arbejderen.

Hun uddyber:

– Vi hører tit, at Danmark skal sidde med ved bordet i EU. Med den nye aftale lyder det som om, regeringen vil ses, men ikke høres ved det bord.

Partierne erklærer i deres nye aftale, at de er "... enige om, at det er i Danmarks interesse, at EU fortsætter med at udvikle og styrke sin geopolitiske rolle. Danmark skal i endnu højere grad bidrage til at styrke EU's evne til at forsvare europæiske interesser og værdier og bidrage til europæisk og transatlantisk sikkerhed".

– Der er brug for et stærkere EU på den globale scene. Med denne aftale understreger vi den brede opbakning i Folketinget til et helhjertet dansk engagement i det europæiske samarbejde. Det betyder blandt andet, at vi skal gøre os klar til et EU med flere medlemslande, og det arbejde vil vi gå fuldt ind i fra dansk side. Derfor er jeg meget tilfreds med partiernes opbakning til, at vi fastlægger en positiv dansk tilgang til kvalificeret flertal på afgrænsede dele af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, lyder det fra udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen.

Ifølge partierne bag den europapolitiske aftale er EU "... den vigtig-

ste platform for dansk udenrigspolitik og afgørende for vores velstand, sikkerhed og tryghed".

EU vil fremstå som én fælles blok

Målet med at afskaffe vetoet og enstemmighed er, at EU lettere skal kunne træffe beslutninger, uden at et eller flere lande kan stille sig i vejen. Dermed kan EU fremstå som én fælles blok – og det er der brug for i en verden præget af større og større geopolitisk konkurrence fra især Rusland og Kina, mener regeringen og de øvrige ja-partier bag den nye europapolitiske aftale.

Aftalen slår blandt andet fast, at "Den nye geopolitiske virkelighed kalder på et helhjertet dansk engagement i EU. Og på et EU der i højere grad står i egen ret. Det kræver, at vi i EU – og i dansk europapolitik – tør tænke nyt".

Samt: "... der er brug for et stærkt og handlekraftigt EU", der er "... i stand til at håndtere nye udfordringer og forsvare og fremme europæiske interesser globalt".

– Regeringens argument er, at vi står i en konfliktsituation med øget pres fra Rusland og Kina. Derfor skal EU have bedre muligheder for at optræde som én fælles blok udadtil, der kan handle effektivt. Målet er at forhindre, at enkeltlande kan blokere for beslutninger, som et flertal i EU vil gennemføre, forklarer EU-ekspert og lektor i international politik ved Institut for Statskundskab på Aarhus

Foto: Dušan Cvetanović/Pexels

Universitet Rasmus Brun Pedersen over for Arbejderen.

Han uddyber:

- Konsekvensen af at træffe beslutninger med kvalificeret flertal er, at vi fremover kan komme til, at stå inde for udenrigspolitiske beslutninger i EU, som vi er uenige i. Hvis der bliver indført kvalificerede flertalsafgørelser i EU's udenrigspolitik, kan Danmark blive stemt ned eller undlade at stemme. Det er prisen for at være med.

Konkret foreslår partierne bag europaaftalen at indføre kvalificerede flertalsafgørelser inden for udenrigspolitiske beslutninger som

sanktioner, krisestyring og menneskerettigheder. Men flere områder kan komme til, pointerer Rasmus Brun Pedersen.

- Det er ikke en udtømmende liste. Der kan blive indført kvalificerede flertalsafgørelser på langt flere udenrigspolitiske områder end dem, som partierne nævner i deres aftale, hvis der er enighed i alle medlemslande, konstaterer EU-eksperten fra Aarhus Universitet.

Han understreger, at når først de nye beslutningsregler er indført, så fanger bordet:

- Hvis først EU's stats- og regeringschefer beslutter at indføre kva-

lificerede flertalsafgørelser inden for udenrigspolitikken, er det svært at forestille sig at gå tilbage til enstemmighed og vetoet.

Danmark skal aktivt bakke op om EU's militær

Også på det militære område lægger ja-partierne bag den europapolitiske aftale op til, at Danmark skal spille en mere aktiv rolle.

“Med afskaffelsen af EU-forsvarsforbeholdet er Danmark klar til at tage sin del af ansvaret. Et styrket sikkerheds- og forsvarspolitisk samarbejde i EU åbner nye muligheder, som vi skal bruge og bidrage til – med danske styrkepositioner og prioriteter for øje”, hedder det blandt andet i den nye aftale, der fortsætter:

“Det gælder lige fra EU's militære indsatser og samarbejdet om at imødegå cyberangreb og hybride trusler over maritim sikkerhed og klima til forsvarsindustrielt samarbejde. Vi er enige om, at Danmark skal bidrage til og arbejde for at fremme disse muligheder diplomatisk og militært såvel som erhvervs- og forskningspolitisk, herunder i tæt koordination med vores allierede”.

– Vetoet på det militære område kan heldigvis ikke afskaffes fuldstændigt uden en traktatændring, hvilket aftalen trods alt ikke lægger op til. Til gengæld kan vetoet udhules ved øget brug af “konstruktiv afståelse”, der betyder, at uenige lande bliver presset til at undlade

at stemme frem for at bruge deres vetoet, så beslutningen vedtages alligevel. Den finte lægger aftalen op til, at EU skal bruge mere. Så Danmark beskytter ikke ligefrem vetoet på det militære område, som ja-partierne under afstemningen om forsvarsforbeholdet ellers lovede, at de ville, konstaterer Susanna Dyre-Greensite fra Folkebevægelsen mod EU.

Stærke kræfter i EU vil afskaffe vetoet

Det er ikke kun Danmark, der vil afskaffe vetoet. EU-kommissionen og store lande som Tyskland og Frankrig har længe presset på for at få afskaffet vetoet, så EU fremover kan træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal.

Herhjemme vil partierne bag den europapolitiske aftale ikke kun afskaffe vetoet inden for udenrigspolitikken. De vil også afskaffe vetoet og indføre beslutninger med kvalificeret flertal, når det gælder energi- og miljøafgifter samt EU's budget.

– Det er bemærkelsesværdigt, at aftalen også ønsker et opgør med vetoet på EU's budgetter. Så sent som i torsdags bad EU-kommissionen om 14 milliarder kroner ekstra til sit budget. Regeringen lægger i sin nye europapolitiske aftale op til, at det fremover ikke er noget, Danmark skal kunne sige nej til, konstaterer Susanna Dyre-Greensite.

Danskere i EU-parlamentet klar til overnational EU-udenrigspolitik

EU skal kunne spille mere med musklerne, blande sig i konflikter og forsvare sine interesser overalt i verden. Det kræver overnationale beslutninger, hvor enkeltlande skal kunne blive stemt ned, mener to danske medlemmer af EU-parlamentet.

ml@arbejderen.dk

Skal et flertal af EU's udenrigsministre kunne træffe vigtige udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger om eksempelvis boykot, sanktioner og andre tiltag med kvalificeret flertal uden om Danmark?

Ja, mener to danske medlemmer af EU-parlamentet fra Moderaterne og SF, som Arbejderen har talt med.

**Moderaterne: EU skal
være mere handlekraftig**

Et af de danske medlemmer af EU-parlamentet, der gerne ser, at EU

får magt til at kunne træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal, er Bergur Løkke Rasmussen fra Moderaterne.

– Flertalsafgørelser i EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik er et af de redskaber, vi skal tage i brug for at gøre EU mere handlekraftig, siger han.

Kvalificeret flertal betyder, at regeringerne i 55 procent af EU's 27 lande skal være for et forslag. Herudover skal dette flertal af lande repræsentere mindst 65 procent af EU's samlede befolkning.

Det er altså langt nemmere for EU's

største lande at samle et kvalificeret flertal, fordi de har de største befolkninger.

Den særlige måde at stemme på – hvor der altså både skal være flertal blandt regeringerne og blandt befolkningerne – betyder, at Danmarks stemme blot vægter 1,3 procent, fordi vi har en lille befolkning.

Danmark får altså 1,3 procent indflydelse på EU's og vores egen udenrigs- og sikkerhedspolitik, mens de øvrige EU-lande får 98,7 procent indflydelse på den udenrigs- og sikkerhedspolitik, EU skal føre – og dermed også i Danmark.

Hvis vetoretten bliver afskaffet til fordel for beslutninger med kvalificeret flertal, kan Danmark blive stemt ned. Men Bergur Løkke Rasmussen mener, at det er den pris, vi må være klar til at betale for at gøre EU mere handlekraftig og træffe fælles, bindende udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger.

– Ved at indføre flertalsafgørelser i udenrigs- og sikkerhedspolitikken kan EU handle mere. EU har været tilbageholdende med at bruge vores position til at være en aktiv aktør i verden. Ved at træffe beslutninger med kvalificeret flertal vil EU kunne handle mere og være en stemme i den internationale debat.

Hvad er det konkret for nogle lande eller konflikter, som EU skal gribe ind i?

– Det er eksempelvis i forhold til Rusland. I dag kan det være svært at få alle 27 EU-lande med på at indføre sanktioner uden at spille med musklerne for at få eksempelvis Polen og

Bergur Løkke Rasmussen, Moderaternes medlem af EU-parlamentet.

Foto: Alexis Haulot/European Union

Ungarn med. Det kan også være i forhold til Kina og Den Afrikanske Union, at EU vil vedtage potentielle sanktioner eller missioner.

Hvad tænker du om, at Danmark kan blive stemt ned af især store lande som Tyskland og Frankrig, der har deres egne udenrigs- og sikkerhedspolitiske interesser, der kan være i modstrid med Danmarks interesser?

– Det er rigtigt. Sådan er det i et demokrati. Det er en del af vilkårene for at overgå til kvalificeret flertal, at vi som land ikke længere har vetoret. Det er netop den vetoret, vi gerne vil gøre op med. Det betyder, at der kan opstå situationer, hvor Danmark kommer i mindretal. Vi er nødt til at hæve os op og se på, hvad der er i vores samlede interesse som Europæisk Union.

EU er ofte allerede en del af konflikter – enten fordi man har terrorstempleet den ene part, eller fordi man har været med til at skabe grobund for konflikten, fordi EU via sine handels- og fiskeriaftaler skaber

fattigdom. Kan det ikke være svært for EU at løse konflikter, som man selv er en del af?

– Jeg køber ikke præmissen om, at EU har været med til at skabe fattigdom i andre lande. Så det vil jeg ikke svare på. EU har nogle interesser, som man selvfølgelig forsøger at udleve i resten af verden.

I flere konflikter har EU terrorstempet den ene part. Det gælder eksempelvis oprørsbevægelserne PFLP i Palæstina, De Tamiliske Tigre i Sri Lanka og Hezbollah i Libanon.

Vi er nødt til at hæve os op over vores nationale interesser ...

Bergur Løkke Rasmussen

– EU skal selvfølgelig kunne tage stilling og støtte den ene part i en konflikt, fordi man mener, at der her ligger den rigtige side af historien. EU skal samlet kunne fordømme og sanktionere i verden.

Slut med selvstændig udenrigspolitik

Hvis EU får ret til at træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal, vil det være umuligt for medlemslande, der eksempelvis ønsker våbenhvile og

fredsforhandlinger i en konflikt, at arbejde for dette.

Hvis et kvalificeret flertal i EU beslutter, at EU's linje i en konflikt skal være sanktioner, våbenstøtte og politisk og økonomisk støtte til at fortsætte en konflikt, så skal alle EU-lande arbejde for dette. EU's Lissabonkontrakt slår nemlig fast, at:

“Medlemsstaterne støtter aktivt og uforbeholdent Unionens udenrigs- og sikkerhedspolitik i en ånd af loyalitet og gensidig solidaritet og respekterer Unionens indsats på dette område”.

Herudover slår forfatningen fast, at EU's medlemslande:

“... afstår fra enhver handling, som strider imod Unionens interesser, eller som kan skade dens effektivitet”.

De enkelte medlemslande må altså ikke gå imod EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger. Landene skal endda “aktivt og uforbeholdent” bakke op om EU's beslutninger.

Sådan er det også nu. Men i dag sikrer vetoet, at EU ikke træffer udenrigspolitiske beslutninger, som landene er fundamentalt uenige i. Hvis EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger fremover bliver taget med kvalificeret flertal, kan Danmark og andre lande komme i mindretal og blive stemt ned. Og når først en beslutning i EU er taget, så skal Danmark bakke op om den.

Det er Moderaternes unge repræsentant i EU-parlamentet helt med på:

– Det vil være en del af en fælles EU

udenrigs- og sikkerhedspolitik, lyder det fra Bergur Løkke Rasmussen.

Han frygter ikke, at Danmark vil blive stemt ned og være bundet af EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger, selv om vi er imod.

– EU bygger på et fælles værdigrundlag. Derfor har jeg svært ved at forestille mig, at et kvalificeret flertal af lande vil kunne trumfe en ekstrem udenrigspolitik igennem.

SF: Enighed er træls...

Også SF's medlem af EU-parlamentet, Margrete Auken, støtter forslaget om at afskaffe veto retten og give EU ret til at træffe udenrigspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal.

– Veto retten giver ingen mening. Det er rigtig træls, at i dag skal alle EU-lande være enige, før EU kan træffe udenrigspolitiske beslutninger. Det er alt for let for et eller flere lande at blokere for, at EU kan handle på verdensscenen. Det er skrækkeligt, siger Margrete Auken til Arbejderen.

Hun uddyber:

– EU skal være en stærkere aktør i verden. Vi skal give EU flere muskler. Det kan vi gøre ved at afskaffe veto retten og gøre det lettere for EU at træffe udenrigspolitiske beslutninger.

Hun understreger, at EU hurtigt kan begynde at træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal, hvis den politiske vilje er til stede.

– EU's såkaldte passerellebestemmelse i traktaten åbner op for, at EU

Margrete Auken, SF's medlem af EU-parlamentet. Foto: Dominique Hommel/European Union

kan gå fra enstemmighed til flertalsafgørelser, uden at man behøver at ændre traktaten.

Hvis EU begynder at træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger ved hjælp af flertalsafgørelser, kan Danmark blive stemt ned. Det betyder, at EU eksempelvis – uden om Danmark – kan indføre boykot og handelssanktioner – i en situation, hvor Danmark vil give diplomatiet en chance?

– Ja, det kan ske. Det er det ærgerlige ved demokrati. Men EU skal kunne træffe beslutninger, uden at de bliver spærret af et lille land, mener Margrete Auken.

Socialdemokratiets medlem af EU-parlamentet, Christel Schaldemose, ønsker ikke at stille op til et interview om hendes holdning til overstatslige EU-beslutninger omkring den danske udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Det konservative medlem af EU-parlamentet, Pernille Weiss, er ikke vendt tilbage på Arbejderens forespørgsel om et interview.

Overstatslig EU-udenrigspolitik kan indføres med et pennestrøg

Stærke kræfter i EU vil afskaffe vetoretten og træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal. Den danske regering kan frit rejse til Bruxelles og stemme for at indføre overnational udenrigspolitik uden at spørge befolkningen.

ml@arbejderen.dk

EU's stats- og regeringschefer kan med et pennestrøg – uden at spørge den danske befolkning – afskaffe vetoretten og begynde at træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske afgørelser med kvalificeret flertal.

En særlig paragraf i EU-forfatningen – den såkaldte passerellebestemmelse – åbner nemlig op for, at hvis EU's stats- og regeringschefer er enige, så kan de afskaffe vetoretten og i stedet træffe beslutninger med kvalificeret flertal.

– Lissabontraktaten åbner mulighed for, at Det Europæiske Råd med

enstemmighed kan beslutte, at hele eller dele af udenrigs- og sikkerhedspolitikken – på nær militær og forsvar – kan overgå til beslutninger ved kvalificeret flertal. Det er kun, hvis man ønsker at anvende kvalificeret flertal på afgørelser, der har indvirkning på militær- og forsvarsområdet, at det er nødvendigt at ændre traktaten, bekræfter Folketingets EU-konsulent Mathias Grønbek Lydholm over for Arbejderen.

Han uddyber:

– Konkret vil det foregå ved, at regeringen indhenter et mandat i Europaudvalget, og så tiltræder statsministeren det på et møde i Det

Europæiske Råd. Det er ikke noget, der nødvendigvis vil tage særligt lang tid. Det kan i princippet gå ret hurtigt.

Regeringen behøver altså ikke udskrive en folkeafstemning og spørge danskerne om lov for at ændre beslutningsprocessen og indføre en overnational udenrigs- og sikkerhedspolitik i EU.

– Det kræver ikke en folkeafstemning, hvis udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger skal overgå fra enstemmighed til kvalificeret flertal, uddyber Folketingets EU-konsulent.

Kvalificeret flertal betyder, at regeringerne i 55 procent af EU's 27 lande, der repræsenterer mindst 65 procent af EU's samlede befolkning, kan vedtage fælles, bindende EU-beslutninger, der gælder i alle EU-lande.

Det bliver altså langt nemmere for EU's største lande at samle et kvalificeret flertal, fordi de lettere kan sikre, at de også har flertal i EU's samlede befolkning.

Tavs udenrigsminister

Den danske regering afviser at fortælle offentligheden, hvordan den vil stemme, hvis den en dag skal stemme i EU om at lade Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik blive fastlagt i EU med kvalificeret flertal.

I en mail til Arbejderen skriver Udenrigsministeriet, at: "Udenrigsministeriet har desværre ikke mulighed for at hjælpe dig med din henvendelse".

Også den tidligere udenrigsmini-

ster, Jeppe Kofod, afviste at svare, da han i 2020 blev spurgt, om regeringen vil stemme for at indføre beslutninger med kvalificeret flertal i EU's udenrigs- og sikkerhedspolitikken.

"Regeringen vil løbende tage stilling til konkrete forslag på baggrund af en vurdering af, hvorledes Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske mål og indflydelse bedst muligt fremmes", lød svaret fra den daværende udenrigsminister Jeppe Kofod.

Kofod kaldte det "et dilemma", om der skal indføres kvalificeret flertal i udenrigs- og sikkerhedspolitikken – og Danmark dermed kan blive stemt ned:

"Generelt indebærer spørgsmålet om overgang til kvalificeret flertal på nye områder et dilemma: På den ene side vil brugen af kvalificeret flertal alt andet lige indebære en mere effektiv beslutningsproces end enstemmighed blandt 27 medlemslande. På den anden side er det naturligvis ikke tilfældigt, at der stadig er en række områder, hvor der træffes beslutninger ved enstemmighed. Det skyldes, at der som regel er tale om særligt politisk følsomme emner".

Løfte om folkeafstemning er ingen garanti

Den danske regering har dog lovet vælgerne, at hvis veto retten på det militære område bliver foreslået afskaffet, så der fremover kan træffes beslutninger med kvalificeret flertal,

I juni 2022 underskrev daværende udenrigsminister Jeppe Kofod en erklæring om, at Danmark træder ind i EU's militære samarbejde, mens EU's udenrigschef Josep Borrell så på. Foto: European Union

så skal der udskrives en folkeafstemning i Danmark.

Forud for afstemningen om forsvarsforbeholdet måtte den daværende regering – hårdt presset af Folkebevægelsen mod EU, Enhedslisten og Dansk Folkeparti – skrive ind i bemærkningerne til lovforslaget om at afskaffe forsvarsforbeholdet, at hvis EU en dag vil gøre EU-militæret overstatsligt, så skal danskerne spørges ved en ny folkeafstemning.

“Såfremt det måtte komme på tale at ændre EU-traktaten fundamentalt ved at afskaffe medlemsstaternes vetoret vedrørende afgørelser med indvirkning på militær- eller forsvarsområdet, jf. EU-traktatens artikel 31, stk. 4, eller oprette en EU-hær, der indebærer, at det overlades til EU at udøve beføjelsen til at anvende militære magtmidler, jf. grundlovens § 19, stk. 2, vil det være en forudsæt-

ning for regeringens tilslutning, at der afholdes en forudgående folkeafstemning herom”, skrev den daværende regering i bemærkningerne til loven om folkeafstemningen om forsvarsforbeholdet.

Men erklæringen om en folkeafstemning er blot et politisk løfte fra den daværende regering. Erklæringen er ikke en del af selve loven og er derfor ikke juridisk bindende.

Det nuværende og fremtidige Folketing er altså ikke juridisk bundet af erklæringen og kan i princippet frit tilslutte sig, at beslutninger på det militære område i EU skal tages med kvalificeret flertal.

Det politiske løfte om en folkeafstemning gælder kun EU-militæret. Løftet gælder ikke, hvis EU på et tidspunkt vil indføre flertalsafgørelser, når der skal træffes udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger.

EU-kommissionen vil fjerne veto retten og have flere flertals-afgørelser i EU

Veto retten har hidtil sikret, at landene i EU ikke kan blive stemt ned og blive tvunget til at føre en bestemt udenrigspolitik. Nu vil flere EU-lande, EU-kommissionen og EU-parlamentet give EU ret til at træffe udenrigspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal.

ml@arbejder.dk

Samtlige EU-institutioner – lige fra EU-kommissionen, EU-rådet og EU-parlamentet – er i fuld gang med at debattere, hvordan EU kan få mere magt ved at afskaffe medlemslandenes veto ret og give EU ret til at træffe endnu flere beslutninger med kvalificeret flertal.

I dag skal de 27 lande i EU være enige, før Unionen kan træffe fælles, bindende udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger.

Og det virker ikke, mener EU-institutionerne, hvis EU i løbet af få år kommer til at bestå af 35 lande. EU overvejer nemlig at optage Ukrai-

ne, Moldova, Montenegro, Serbien, Nordmakedonien, Albanien, Bosnien-Hercegovina og Kosovo i Unionen.

Flere lande – flere flertalsafgørelser

EU har tidligere brugt udvidelser som argument for at give sig selv mere magt og indføre overstatslige flertalsbeslutninger på områder, hvor medlemslandenes nationale parlamenter hidtil har truffet beslutninger.

I sidste måned blev EU's stats- og regeringschefer enige om, at EU skal i gang med at forberede "reformer",

der skal gøre et fremtidigt EU med op til 35 medlemslande i stand til at træffe eksempelvis udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger, uden at enkelte medlemslande står i vejen.

Det betyder, at EU's statsledere vil komme med konkrete forslag, der skal afskaffe vetoet og indføre udenrigs- og sikkerhedspolitikken med såkaldt kvalificeret flertal.

Kvalificeret flertal betyder, at regeringerne i 55 procent af EU's 27 lande, der repræsenterer mindst 65 procent af EU's samlede befolkning, kan vedtage fælles, bindende EU-beslutninger, der gælder i alle EU-lande.

Dermed bliver det langt nemmere for EU's største lande at samle et kvalificeret flertal, fordi de lettere kan sikre, at de også har flertal i EU's samlede befolkning.

EU skal kunne reagere "hurtigt og konsekvent"

EU-kommissionen har allerede igangsat et større analysearbejde, der skal kortlægge, hvordan samtlige politikområder i EU skal "justeres for at kunne håndtere nye udvidelser". Resultatet forventes fremlagt i første halvår 2024.

EU-kommissionen har længe presset på for, at EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik bliver besluttet med kvalificeret flertal.

EU-kommissionen opfordrede i 2018 til at afskaffe vetoet og i stedet træffe beslutninger med kva-

lificeret flertal på udenrigs- og sikkerhedspolitikken.

EU-kommissionen skriver, at "Anvendelsen af kvalificeret flertal vil gøre Unionen til en stærkere, mere effektiv og mere troværdig international aktør, da det vil blive lettere at: Handle på den globale scene på grundlag af solide og konsekvente holdninger. Reagere hurtigt og effektivt på presserende udenrigspolitiske udfordringer, både når der skal fastlægges en ny holdning og gennemføres en aftalt strategi. Styrke EU's modstandsdygtighed ved at beskytte medlemsstaterne mod målrettet pres fra tredjelande, som forsøger at splitte EU".

EU-kommissionens formand Ursula von der Leyen slog i sin tale om Unionens tilstand 2022 fast, at:

"Vi er nødt til at forbedre den måde, vi handler og træffer beslutninger på. Nogle vil nok mene, at det ikke er det rette tidspunkt. Men hvis vi seriøst ønsker at være beredte på fremtiden, skal vi kunne handle på de områder, der betyder mest for borgerne. Og eftersom vi mener planerne om en større Union seriøst, må vi også tage reformerne seriøst. Jeg mener, at tiden er inde til et europæisk konvent".

Ifølge EU-kommissionen kan de enkelte EU-lande ikke længere beskytte sine borgere og fremme sine værdier og interesser alene i en verden, der bliver mere og mere kompleks og præget af stormagtsrivalisering.

Derfor er medlemslandene nødt

til at gå sammen om én fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, lyder lo-
gikken i EU-kommissionen.

”Ingen medlemsstat kan tage disse udfordringer op eller gribe disse muligheder alene. EU og medlemsstaterne skal forene deres styrke med henblik på at fremme fælles interesser og værdier”, fastslår EU-kommissionen i sin rapport: ”En stærkere global aktør: En mere effektiv beslutningstagning for EU’s fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik”.

EU-parlamentet på krigsstien

Også EU-parlamentet har sat foden på speederen mod mere union. EU-parlamentet vedtog i sidste uge en række forslag til at ændre EU’s Lissabontraktat for at sikre et mere hand-
lekraftigt EU med flere nye lande.

EU-parlamentet vil afskaffe veto-
retten og indføre overnationale udenrigs- og sikkerhedspolitiske be-
slutninger.

En af de konkrete ændringer til Lis-
sabontraktaten, som EU-parlamen-
tet foreslår, er, at ”Det Europæiske
Råd og Rådet, der træffer afgørelse
med kvalificeret flertal efter Europa-
Parlamentets godkendelse. Den fæl-
les udenrigs- og sikkerhedspolitik
gennemføres af unionssekretæren
for udenrigsanliggender og sikker-
hedspolitik og af medlemsstaterne i
overensstemmelse med traktaterne”.

EU-parlamentet vil samtidig ind-
føre en musketér-ed, der forpligter
alle EU-lande samt EU’s militær til at

komme et medlemsland under an-
greb til undsætning.

”Hvis en medlemsstat udsættes for
et angreb, skal forsvarsunionen og
alle medlemsstaterne yde den på-
gældende medlemsstat al den hjælp
og bistand, der ligger inden for deres
formåen... Et væbnet angreb på én
medlemsstat betragtes som et an-
greb på alle medlemsstater”.

Det er ikke nærmere defineret,
hvad der menes med ”et angreb”. Er
det andre lande, der angriber, eller
kan det være befolkningen i landet,
der eksempelvis som følge af social
uro belejrer parlamentet?

Der er altså et stort flertal i EU-par-
lamentet for at give EU mere magt til
at træffe flere overnationale beslut-
ninger – herunder også udenrigs- og
sikkerhedspolitiske.

De tysk-franske topmøder udgør ofte en rettesnor for, i hvilken retning EU går.

Mathias Grønbek, Folketingets
EU-konsulent

Herudover vil EU-parlamentet
sætte turbo på EU’s militære opbyg-
ning med permanente militære EU-
styrker samt en hurtig militær udryk-
ningsstyrke under EU’s kommando.

EU-kommissionens formand Ursula von der Leyen er blandt de centrale kræfter i EU, der arbejder målrettet for flere flertalsafgørelser i EU. Foto: Christophe Licoppe/European Union 2023

Især Tyskland og Frankrig har længe presset for at få afskaffet vetoet, så EU fremover kan træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal.

I januar mødtes Tyskland og Frankrig til et fælles topmøde i Paris. Her vedtog de to lande en fælles erklæring, der slår fast, at vetoet skal afskaffes, så EU fremover kan træffe udenrigs- og sikkerhedspolitiske beslutninger med kvalificeret flertal.

“For at styrke EU som en geopolitisk aktør og med henblik på at forberede EU på fremtidige udvidelser, er der behov for, at vi reformerer EU’s institutioner... Vores lande er åbne over for at gennemføre traktatændringer, hvis de er nødvendige for

at opnå de mål, vi har sat os selv, og såfremt der kan findes enstemmighed blandt EU’s 27 medlemslande. På den korte bane er vi nødt til at udvide brugen af afgørelser med kvalificeret flertal i Rådet med henblik på at undgå det dødvande, der er blevet observeret, på områder som den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og beskætning”.

Kravet om flere flertalsafgørelser er blevet gentaget ved flere lejligheder.

“Vi er nødt til at gentænke, hvordan EU fungerer”, lød det fra den tyske udenrigsminister, Annalena Baerbock, foran 30 europæiske ministre til en konference om EU’s fremtid i Berlin den 2. november.

Hun kaldte udvidelsen for “en geo-

politisk nødvendighed" med henvisning til krigen i Ukraine.

Kravet om flere flertalsafgørelser får også næring i en rapport, som regeringerne i de magtfulde EU-lande har bedt 12 eksperter om at udarbejde.

Rapporten kommer med bud på, hvordan et nyt, udvidet EU skal se ud, og hvordan der kan træffes effektive beslutninger i et EU med flere nye medlemslande.

"Af geopolitiske årsager står EU-udvidelse igen højt på den politiske dagsorden, men EU er endnu ikke klar til at byde nye medlemmer velkommen, hverken institutionelt eller på de forskellige politikområder", understregede de 12 tyske og franske eksperter, da de præsenterede deres idekatalog på et EU-ministermøde i september.

I rapporten "Sejlsads på åbent hav – Reform og udvidelse af EU til det 21. århundrede" lægger de tyske og franske eksperter op til at afskaffe vetoet og indføre flertalsafgørelser, når der fremover skal træffes udenrigspolitiske beslutninger.

– EU må forberede sig på en udvidelse. EU er nødt til at forbedre sin evne til at handle, endnu mere med nye medlemmer i vores Union. Rapporten leverer værdifuld input. Den præsenterer ambitiøse anbefalinger. Nogle af dem kan vi gennemføre uden at ændre traktaterne, som eksempelvis flertalsafgørelser i udenrigspolitikken. EU-udvidelse og EU-reformer skal gå hånd i hånd, lød det blandt andet fra den tyske euro-

paminister Anna Lührmann, da hun i september fremlagde den tysk-franske rapport.

De to stormagter vil også indføre overnationale flertalsafgørelser, når det gælder militære EU-beslutninger.

Tyskland og Frankrig vil indføre såkaldte "supermajoritets-beslutninger", der skal træffe militære beslutninger om eksempelvis EU's såkaldte fredsfacilitet og EU's Forsvarsfond. Det skal dog fortsat være op til de enkelte medlemslande at beslutte, om de vil bidrage til EU's militære operationer.

Vi skal sikre, at vi står med et velfungerende og handlekraftigt EU på den anden side af en udvidelse.

Mette Frederiksen,
statsminister

Folketingets EU-ekspert er ikke i tvivl om, at når først Tyskland og Frankrig er blevet enige, så er der ikke lang vej.

– De tysk-franske topmøder udgør ofte en rettesnor for, i hvilken retning EU går. Når Tyskland og Frankrig er enige, er det et stort skridt på

Foto: Dušan Cvetanović/Pexels

vejen. De er to store og toneangivende lande, når det gælder om at drive EU fremad, siger Folketingets EU-konsulent Mathias Grønbek.

Den danske regering er med

Også i Danmark taler regeringen åbent om at sikre et "handlekraftigt EU" med flere overstatslige flertalsafgørelser.

Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen har tilsluttet sig den såkaldte "vennegruppe" i EU, der vil afskaffe vetoet og indføre beslutninger med kvalificeret flertalsafgørelser, så EU hurtigere kan tage beslutninger, og enkelte medlemsstater ikke kan bremse Unionen.

– Formålet med gruppen er at forbedre den måde, vi træffer beslutninger på i udenrigspolitikken. Derfor vil gruppen blandt andet arbejde for, at der tages flere beslutninger ved kvalificeret flertal inden for afgrænsede områder, forklarede Lars Løkke Rasmussen, da han i sidste måned orienterede Folketingets Europaudvalg om, at han havde meldt sig ind i gruppen.

Og i november tog statsminister Mette Frederiksen imod formanden for EU-rådet, Charles Michel.

– Vi skal sikre, at vi står med et vel-fungerende og handlekraftigt EU på den anden side af en udvidelse. Et EU med en endnu stærkere international stemme, lød det fra statsminister Mette Frederiksen.

Bliv klog på EU ...

★ **Arbejderen**

ABONNÉR NU!

**kun 110 kr om
måned**

abonnement.arbejderen.dk

Fordi det ikke er lige meget, hvor du læser dine nyheder

I slutningen af 2023 vedtog Folketinget og regeringen en ny europapolitik. Den ønsker blandt andet flertalsafgørelser på sikkerheds- og udenrigspolitikken i EU.

Denne pjece behandler europapolitikken, dens baggrund og hvilke udfordringer det giver for EU-modstanden.